

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årligt understöd åt förre banvakten vid statens järnvägar C. G. Frankenbergs änka Anna Charlotta Frankenberg; given Stockholms slott den 31 december 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till förre banvakten vid statens järnvägar C. G. Frankenbergs änka Anna Charlotta Frankenberg må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 100 kronor att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
december 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Järnvägs-
styrelsen.

I skrivelse den 7 augusti 1918 har järnvägsstyrelsen meddelat, att förre banvakten vid statens järnvägar C. G. Frankenbergs änka Anna Charlotta Frankenberg hos styrelsen anhållit om understöd.

För egen del har styrelsen anfört följande:

»Banvakten C. G. Frankenberg, som var född den 9 april 1832, antogs till ordinarie banvakt vid statens järnvägar den 1 augusti 1862. Han avgick ur statens järnvägars tjänst år 1894 och avled den 9 mars 1913.

Änkan Frankenberg, som är född den 3 februari 1841, är jämlikt ansökningen bifogade intyg medellös samt till följd av ålder och sjuklighet oförmögen att genom arbete försörja sig.

Ehuru Frankenberg vid bildandet av statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa år 1872 ägt rättighet att ingå i densamma, underlät han detta, med påföljd att hans änka vid hans fränfalle gick miste om förmånen av pension från kassan.

Därest Frankenberg vid sin död varit delägare i kassan, hade änkan bekommit en årlig pension av 156 kronor, motsvarande 25 % av den avlöning, Frankenberg vid sin avgång ur statens järnvägars tjänst uppbar. Berörda avlöning utgjordes dels av arvode 540 kronor, dels ock av fri bostad med bränsle, vilken förmån i och för beräkning av änkepension enligt det vid Frankenbergs avgång ur tjänsten gällande reglemente skulle hava uppskattats till 15 % av arvodet.

Ehuru det givetvis icke kan anses föreligga någon skyldighet för staten att hålla änkan Frankenberg skadeslös för den pension, hon gått förlustig genom mannens underlåtenhet att inträda i förenämnda änke- och pupillkassa, hyser järnvägsstyrelsen likväl den åsikten, att änkan Frankenberg med hänsyn till mannens långvariga anställning vid statens järnvägar samt de små omständigheter, vari hon själv befinner sig, bör beredas ett årligt understöd av statsmedel.

Till ytterligare stöd för denna uppfattning får järnvägsstyrelsen framhålla, hurusom årligt understöd i liknande fall beviljats, dels av 1913 års riksdag åt stationsinspektoren Axel Theodor Petersohns änka med ett belopp av 400 kronor, dels ock av 1914 års senare riksdag åt stationsinspektoren Carl Edvard Jungbergs änka med ett belopp av 500 kronor.

Beträffande det belopp, vartill ett understöd i förevarande fall bör bestämmas, anser järnvägsstyrelsen, att detsamma icke lämpligen bör understiga 100 kronor.»

Med stöd av vad sålunda anförts har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att till änkan Frankenberg finge av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 100 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Till följd av remiss har statskontoret den 24 september 1918 av- Statskontoret.
givit utlåtande i ärendet samt därvid, med hänsyn till de i ifrågavarande fall föreliggande omständigheter, tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning.

På sätt järnvägsstyrelsen framhållit, har staten ingen skyldighet att Departements-
chefen.
hålla änkan Frankenberg skadeslös för förlusten av den pension, varom hon genom mannens förvållande gått miste. Emellertid har riksdagen, såsom av det ovan anförda framgår, åren 1913 och 1914 i två fullkomligt likartade fall beviljat understöd åt ankorna efter två stationsinspektorer vid statens järnvägar. Då beträffande förevarande ansökning samma starka billighetsskäl — mannens långvariga anställning i statens järnvägars tjänst samt ankans sjuklighet och oförmåga att med arbete försörja sig — som i de nyssnämnda fallen tala för understöds beviljande, anser jag, att änkan Frankenbergs ansökan om understöd bör vinna avseende. Erinras må

därvid, att ett bifall till densamma icke torde medföra några vittgående konsekvenser för framtiden, enär genom reglementet för statens järnvägs- trafikis änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats, att en var, som därefter anställes i statens järnvägsstrafiks ordinarie tjänst, skall vara delägare i nämnda kassa. De liknande fall, som framdeles kunna inträffa, torde därför bliva ytterligt få.

Mot storleken av det av järnvägsstyrelsen föreslagna understöds- beloppet, varå krigstidstillägg i vanlig ordning torde komma att utgå, har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till förre banvakten vid statens järnvägar C. G. Frankenbergers änka Anna Charlotta Frankenberg må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 100 kronor att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägsstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Adelgren.